

TER ADVISERING TBV MR 17 APRIL

Aan
de minister

16/4

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

MR advies kabinetsreactie amendement Joseph

Datum

16 april 2025

Notanummer

2025-0000108084

Bijlagen

geen

Aanleiding

Op de MR van 17 april wordt de Kabinetsreactie inzake het (gewijzigd) amendement van de leden Joseph, Omtzigt (NSC), Vermeer (BBB) en Mulder (PVV) behandeld.

Beslispunt

Bent u akkoord met het openbaar maken van de voorliggende nota bij publicatie van de kabinetsappreciatie? De maandag aan u voor openbaarmaking voorgelegde beslissingnota's zullen dan ook openbaar worden gemaakt, samen met die van SZW.

Adviezen

U kunt aangeven niet akkoord te zijn met het verzenden van de kabinetsreactie naar Kamer tenzij:

- **Het oordeel wordt aangepast naar een duidelijk 'ontraden'.** De kabinetsappreciatie dient amendement Joseph te ontraden wegens de vergaande budgettaire consequenties en risico's, de juridische onzekerheden en de uitvoeringsgevolgen, zoals ook genoemd door onder meer de Raad van State. De Kamer in aanloop naar het debat op 23 april ook gevraagd om een appreciatie. In deze laatste versie heeft MSZW wel aangegeven dit amendement 'niet gewenst' te vinden. Daarmee lijkt hij wat op te schuiven t.o.v. vorige versies van de kabinetsreactie maar wordt het oordeel nog steeds aan de Kamer gelaten. Dit oordeel 'ontraden' moet ook in het debat (en eventueel vooraf bij sonderen) nadrukkelijk uitgedragen en verdedigd worden.
- **De financiële gevolgen en budgettaire risico's van het amendement helder worden benoemen in lijn met eerdere stukken.** In de inleiding van paragraaf 3.2 worden de budgettaire gevolgen afgezwakt door de woordjes 'potentieel' en 'in potentie'.

U kunt eventueel nog aangeven:

- Dat de kabinetsreactie de vele (negatieve) adviezen van o.a. de Raad van State, DNB, AFM, de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid op het aanvankelijke amendement Joseph onomwonden dient te benoemen en te erkennen. Zo heeft de RvS in haar advies aangegeven ernstige bezwaren tegen het amendement te hebben en adviseert de regering het amendement te ontraden. Dit staat nu niet genoemd in de brief.

- Dat het verwarrend is dat de kabinetsreactie op twee verschillende versies van het gewijzigde amendement Joseph ingaat. Ook kent het amendement nog open eindjes waardoor de budgettaire impact lastig in te schatten is. Om een goede appreciatie van de laatste versie van het amendement te geven zijn nieuwe adviezen nodig van betrokken instellingen als DNB en de Raad van State op het gewijzigde amendement. De pensioenfederatie en de sociale partners hebben zich in een nieuwe reactie opnieuw zeer negatief uitgelaten over het gewijzigde amendement. In het debat van 23 april a.s. zou MSZW kunnen aangeven dat deze adviezen noodzakelijk zijn voordat een besluit wordt genomen.

Kernpunten

- De brief zoals deze voorligt kent dezelfde bezwaren als de versies die we u op 2 en 11 april hebben voorgelegd. Ten opzichte van de in maart ambtelijk afgestemde brief, waar u toentertijd akkoord op gaf, blijft de brief op een aantal cruciale aspecten afgezwakt:
 - Er wordt niet gesproken van ontraden maar er wordt enkel aangegeven dat MSZW het amendement niet wenselijk vindt.
 - Er wordt gesproken van "potentiële" budgettaire gevolgen.
 - In de huidige versie van de Kabinetsreactie zijn op meerdere plekken in de tekst de (negatieve) adviezen en bezwaren van onder meer de Raad van State afgezwakt of niet langer opgenomen.
- Daarnaast wordt ingegaan op het donderdag 10 april nader gewijzigde amendement dat regelt dat individueel bezwaarrecht de standaard wordt. Daarnaast beoogt het amendement te regelen dat bij niet-invaren het bestaande pensioenvermogen gebruikt mag worden om groepen te compenseren voor het afschaffen van de doorsneesystematiek.
- Met het amendement is nog altijd sprake van afschaffing van de doorsneesystematiek, zowel in het geval van een referendum of individueel bezwaarrecht. Hoewel het nader gewijzigde amendement beoogd om ook bij niet-invaren uit het vermogen te kunnen compenseren, is het de vraag is of dit juridisch houdbaar is. Het amendement voorziet niet in wettelijke kaders voor vermogenstoedeling bij niet-invaren. Het is daarom op voorhand niet mogelijk om een adequate inschatting te maken van de budgettaire impact van het amendement in geval compensatie uit vermogen wel mogelijk is.
- Het amendement kent, ook met de laatste wijziging, grote budgettaire consequenties en risico's:
 - **Herstel- en Veerkrachtplan (HVP):** Met dit gewijzigde amendement blijft het budgettair risico op het niet behalen van de vier mijlpalen bestaan, oplopend tot € 2,4 miljard. Dit is een uitgavenkader- en saldorelevant budgettair effect.
 - **Overheids- en zorgwerkgevers:** Ook met het gewijzigde amendement blijft het risico bestaan dat er extra compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek uit versoering van pensioenregeling of verhoging van de premies moet worden geboden. Voor overheids- en zorgwerkgevers is dit circa € 22,5 miljard. Een verhoging van de premies leidt tot minder loonruimte.
 - **Gevolgen voor belastingopbrengsten:** Verminderde saldorelevante belastingopbrengsten door minder invaren van tussen de €1,2 en €2 mld. in de eerste jaren (niet lastenkaderrelevant). Wanneer compensatie uit het vermogen mogelijk is, ligt de derving lager dan in de oorspronkelijke raming. Gegeven de onzekerheden is er geen raming beschikbaar.
 - **Werkgeverslasten en uitvoeringskosten:** De gevolgen voor overheidswerkgevers gelden ook voor andere werkgevers.

Daarnaast betekent het amendement voor pensioenfondsen een toename van de uitvoeringskosten.

- **Affinanciering pensioenen militairen en politieke ambtsdragers:** Het (gewijzigd) amendement leidt wegens uitvoerbaarheid mogelijk tot het niet invaren van de pensioenen van militairen en politieke ambtsdragers. De huidige situatie kan dan behouden blijven voor hetgeen al opgebouwd is. Nieuwe opbouw vindt in de nieuwe regeling plaats. Dit verlaagt de piekbelasting van het EMU-saldo in 2026 met € 8,15 miljard (ca. 0,7%-punt bbp; de huidige reservering op de AP van 8,5 mld. wordt bij VJN 2025 al met 350 mln. verlaagd n.a.v. recentere actuariële berekeningen door ABP). Hetzelfde geldt voor het affinancieren van de pensioenen van politieke ambtsdragers van het Rijk (0,3 mld. in 2027). Dit leidt niet tot een besparing, omdat de huidige kasmiddelen dan langjarig uitgekeerd moeten blijven worden vanaf de betreffende begroting. Deze middelen worden dan niet, zoals de overige pensioengelden, belegd en zullen uiteindelijk tot hogere kosten leiden om aan eenzelfde indexatiebeleid te kunnen voldoen. Indien het (gewijzigd) amendement leidt tot uitstel van het invaren van de militaire pensioenen kan dit leiden tot verplaatsing van de piekbelasting in het EMU-saldo naar een later jaar.
- Het proces richting ministerraad kent niet het gebruikelijke traject van onderraden en afstemming. Via het vice-mp-overleg is politieke afstemming gezocht. Dit betekent dat mogelijke bezwaren van EZ, over de mogelijke lastenverzwaring bij werkgevers onvoldoende breed zijn gewisseld in aanloop naar de MR. Voor zo een verstrekkend onderwerp is dit een ongebruikelijke route.

Politiek/bestuurlijke context

Op woensdag 23 april staat een debat gepland over het amendement Joseph.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.	Lakgronden
2	14-4-2025	Nota - min - Kamervragen en openbaarmaking stukken amendement Joseph	Persoonsgegevens
3	11-4-2025	Nota - min - Kabinetsappreciatie (gewijzigd) amendement Joseph	Persoonsgegevens
4	2-4-2025	Nota - stasFBD - Kabinetsappreciatie amendement Joseph	Eenheid kabinetsbeleid;Persoonsgegevens
5	19-3-2025	Nota - stasFBD - Concept kabinetsreactie amendement Joseph	Persoonsgegevens

TuB: Gelezen 14/4/2025

HEDEN

TER BESLISSING

de minister

de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Kamervragen en openbaarmaking stukken amendement Joseph

Datum

14 april 2025

Notanummer

2025-0000104156

Bijlagen

1. Beantwoording vragen
2. Set voor openbaarmaking

Aanleiding

Naar aanleiding van berichtgeving in de media hebben de leden Vijlbrief (D66), Ceder (ChristenUnie), Inge van Dijk (CDA), en Haage (GroenLinks-PvdA) op vrijdag 11 april Kamervragen met nummer 2025Z07239 gesteld aan MFIN en MSZW. Hierin wordt onder andere gevraagd om alle niet reeds gepubliceerde achterliggende stukken en adviezen die gerelateerd zijn aan het amendement Joseph uiterlijk op dinsdag 15 april openbaar te maken. In de bijlage vindt u de door Financiën verzamelde documenten.

Beslispunten

- Bent u (MFIN) akkoord met het verzenden van bijgevoegde antwoorden op de Kamervragen op dinsdag 15 april? De beantwoording wordt door MSZW mede namens u (MFIN) verstuurd.
- Bent u (beiden) akkoord met het openbaar maken van de voorliggende en bijgevoegde beslisnota's bij publicatie van de kabinetsappreciatie (waarschijnlijk donderdag 17 april)?

Ale Goard

Kernpunten

- Begin februari heeft de Kamer een soortgelijk verzoek tot openbaarmaking gedaan. De relevante stukken zijn destijds op 7 februari door MSZW mede namens MFIN naar de kamer gestuurd.
- We hebben de nota's over het amendement Joseph c.s. die sinds de vorige openbaarmaking zijn gestuurd aan de bewindspersonen geïdentificeerd.
- Het voorstel is om de gevraagde stukken niet al op dinsdag openbaar te maken, gezien de lopende kabinetsonderhandelingen over de kabinetsappreciatie. Het voorstel is om de stukken openbaar te maken met de verzending van de kabinetsappreciatie, conform de Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's.

Communicatie

In overleg met de directie communicatie wordt een woordvoeringslijn gemaakt. Hoofdlijn is dat het ambtelijke adviezen betreft, het is aan de politiek om uiteindelijk een eigen afweging te maken.

Politiek/bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

HEDEN
TER ADVISERING

Aan
de minister

TER INFORMATIE

de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Kabinetsappreciatie (gewijzigd) amendement Joseph

Datum
11 april 2025

Notanummer
2025-0000103744

Bijlagen
geen

Aanleiding

MSZW heeft aangegeven volgende week de kabinetsreactie op het amendement Joseph over invaren pensioenen te willen versturen. Vanwege berichten in de media en een gepland debat op 23 april voelt MSZW grote druk om snel met een brief te komen. Om de brief volgende week uit te kunnen sturen stuurt hij aan op een BWO met u, gevolgd door een gesprek met de vice-mp's op dinsdag en de MR op donderdag.

Adviezen

Wij adviseren dat de brief aan de volgende voorwaarden voldaan moet worden voordat de brief akkoord bevonden kan worden:

- De kabinetsappreciatie dient het amendement Joseph te ontraden. De Kamer heeft gevraagd om een appreciatie en een beschouwing voldoet daar niet aan.
- De financiële paragraaf dient de financiële gevolgen en budgettaire risico's van het amendement helder te benoemen in lijn met eerdere stukken.
- De kabinetsappreciatie dient onomwonden de vele (negatieve) adviezen van de Raad van State, De Nederlandsche Bank, de Pensioenfederatie, de Stichting van de Arbeid, etc. op het aanvankelijke amendement Joseph te benoemen en te erkennen.
- De kabinetsappreciatie dient (ook) in te gaan op het gewijzigde amendement Joseph. Om hier een goede appreciatie van te geven is meer tijd nodig om het voorstel te doorgronden. Ook van betrokken instellingen als DNB, de Raad van State, de sector en sociale partners. In dit tijdspad is het niet goed mogelijk om het inhoudelijk sterk gewijzigde amendement te beoordelen.

Kernpunten

- Op donderdag 10 april heeft het lid Joseph een gewijzigd amendement aangekondigd:
 - Dit amendement regelt dat individueel bezwaarrecht de standaard wordt, naast het invoeren van een collectief referendum.
 - Daarnaast beoogt het amendement te regelen dat bij niet-invaren het bestaande pensioenvermogen gebruikt mag worden om groepen te compenseren voor het afschaffen van de doorsneesystematiek.
- In de toelichting van deze nota kunt u een eerste appreciatie vinden van het gewijzigde amendement zonder dat we in detail met SZW hebben kunnen overleggen. Ook op andere vlakken dient dit voorstel te worden bestudeerd.

- De indieners stellen op een aantal punten (bijvoorbeeld niet behalen doelen HVP) simpelweg dat zaken niet meer spelen na deze aanpassingen. Deze conclusies delen wij in eerste inschatting niet.
- SZW is bezig met een nieuwe versie van de kabinetsappreciatie, wij verwachten die begin volgende week met u te kunnen delen.

Toelichting

- Het voorstel voor individueel bezwaarrecht is ook bij de wetsbehandeling wtp ter sprake gekomen enkele jaren geleden. Toen is hier sterk afwijzend op gereageerd door de toenmalige minister gezien de pensioentransitie een brede belangenafweging betreft die verder gaat dan individuele belangen, de hoge kosten die hiermee gepaard gaan en vertraging in de transitie. Ook zorgt het ervoor dat risico's minder goed gedeeld kunnen worden in het pensioenfonds waardoor de pensioenverwachtingen voor het gehele collectief naar verwachting zullen dalen.
- Het individueel bezwaarrecht heeft als gevolg dat er altijd deelnemers zijn die niet invaren. Daarmee komt de bestaande pensioenopbouw apart van de toekomstige opbouw te staan. Het pensioenfonds moet een systeem bedenken om een gedeelte van de bestaande pensioenopbouw op een evenwichtige manier onder het nieuwe systeem in te varen, waarbij het oude systeem in stand moeten worden gehouden. De exacte financiële gevolgen voor deelnemers van wel of niet individueel invaren zijn afhankelijk van de risico's en opbouw van de mededeelnemers die wel of niet invaren. Dat maakt de informatievoorziening zeer complex. De Raad van State heeft hierover gezegd dat goede keuzebegeleiding sowieso onmogelijk is bij individueel bezwaarrecht, nu die gevolgen afhangen van de uitkomsten van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt. De eerste inschatting is dat dit gewijzigde amendement de informatievoorziening voor deelnemers over de gevolgen van wel of niet invaren en de uitvoering nog verder compliceert dan de vorige versie van het amendement.
- Met het (gewijzigde) amendement wordt niet-invaren de standaard. Dat betekent dat de intergenerationele collectiviteit en solidariteit niet vanzelfsprekend is en dat het perspectief voor het eerder verhogen van pensioenen in de meeste gevallen vermindert.
- De precieze budgettaire impact van dit gewijzigd amendement dient nader bestudeerd te worden. Een eerste inschatting van de gevolgen laat nog steeds grote budgettaire consequenties en risico's van het amendement zien:
 - **Overheids- en zorgwerkgevers:** Met het amendement is nog altijd sprake van afschaffing van de doorsneesystematiek. Het gewijzigde amendement Joseph stelt voor om hiervoor te compenseren vanuit het bestaande pensioenvermogen. Het is nog onduidelijk hoe het individueel bezwaarrecht invloed heeft op de adequaatheid van de compensatie. Het risico blijft daarmee dat er extra compensatie uit versobering van pensioenregeling of verhoging van de premies moet worden geboden. Een verhoging van de premies leidt tot minder loonruimte voor overheids- en zorgpersoneel.
 - **Gevolgen voor belastingopbrengsten:** Zoals hierboven toegelicht is het nog onduidelijk of het gewijzigde amendement voldoende ruimte biedt voor compensatie uit de pensioenbuffers. Als dit niet voldoende is zal nog steeds voor een deel extra gebruik gemaakt worden van compensatie via de premies. Dit leidt tot verminderde belastingopbrengsten. De raming bij de vorige versie van het

amendement sprak over een ondergrens van 1,2 miljard en een bovengrens van 2,0 miljard. Er dient nog een nieuwe raming bij dit gewijzigde amendement te worden gemaakt. Wellicht dat de derving lager kan liggen dan in de oorspronkelijke raming.

- **Werkgeverlasten en uitvoeringskosten:** De gevolgen voor overheidswerkgevers gelden ook voor andere werkgevers. Daarnaast blijft er voor pensioenfondsen een toename van de uitvoeringskosten.
- **Affinanciering pensioenen militairen en politieke ambtsdragers:** Het individueel bezwaarrecht leidt wegens uitvoerbaarheid mogelijk tot het niet invaren van de pensioenen van militairen en politieke ambtsdragers. De huidige situatie kan dan behouden blijven voor hetgeen al opgebouwd is. Nieuwe opbouw vindt in de nieuwe regeling plaats. Dit verlaagt de piekbelasting van het EMU-saldo in 2026 met € 8,15 miljard (ca. 0,7%-punt bbb; de huidige reservering op de AP van 8,5 mld. wordt bij VJN 2025 al met 350 mln. verlaagd n.a.v. recentere actuariële berekeningen door ABP). Hetzelfde geldt voor het affinancieren van de pensioenen van politieke ambtsdragers van het Rijk (0,3 mld. in 2027). Dit leidt niet tot een besparing, omdat de huidige kasmiddelen dan langjarig uitgekeerd moeten blijven worden vanaf de betreffende begroting. Deze middelen worden dan niet, zoals de overige pensioengelden, belegd en zullen uiteindelijk tot hogere kosten leiden om aan eenzelfde indexatiebeleid te kunnen voldoen.
- **Herstel- en Veerkrachtplan (HVP):** Met dit gewijzigde amendement blijft het budgettair risico op het niet behalen van de vier mijlpalen bestaan, oplopend tot € 2,4 miljard. Dit is een uitgavenkader- en saldorelevant budgettair effect.
- De pensioenfederatie heeft in reactie op het gewijzigde amendement aangegeven dat de voorgestelde wijzigingen onherroepelijk leiden tot vertraging en flink hogere kosten voor pensioenfondsen, omdat het werk opnieuw gedaan moet worden. Daarbij gaf de pensioenfederatie aan dat pensioenfondsen zeker zullen overwegen om een claim in te dienen bij de overheid voor de gemaakte kosten.
- In een ambtelijk gesprek met de sociale partners, AFM, DNB en de pensioenfederatie op vrijdagochtend 11 april is in eerste reactie op het gewijzigde amendement aangegeven dat het zorgt voor grote complexiteit in de keuzebegeleiding voor deelnemers, vertraging in de transitie en zorgen over de mogelijkheid en evenwichtigheid van de compensatie voor de doorsneesystematiek. Ook gaf men aan dat de eerdere kritische adviezen overeind zullen blijven.
- Ook de bestuurlijke bezwaren blijven overeind. Het (gewijzigde) amendement zorgt voor vertraging, oplopende kosten en uitvoeringsproblemen in de pensioentransitie. Het is daarom van belang dit (gewijzigde) amendement te ontraden in de kabinetsappreciatie.

Politiek/bestuurlijke context

- Op 23 april staat een debat met de Kamer gepland over dit onderwerp.
- De Kamer heeft eerder om een schriftelijke appreciatie gevraagd aan het kabinet en van het amendement Joseph.
- MSZW heeft hiervoor de volgende partijen om hun zienswijze gevraagd: DNB, AFM, de Belastingdienst, de sociale partners waarmee het Pensioenakkoord is gesloten, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Daarnaast heeft de kamer MSZW verzocht om de Raad van State met spoed voorlichting

te vragen over dit amendement. Het is onduidelijk of het gewijzigde amendement nog tot nieuwe adviezen vanuit deze partijen zal leiden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN OMDAT MSZW DIT EVENTUEEL OPBRENGT TIJDENS HET OVERLEG MORGEN OM 19.15 UUR
TER BESLISSING

Aan
de minister

TER INFORMATIE

de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

nota

Kabinetsappreciatie amendement Joseph

Zeer opmerkelijk, Kamer dient volledig geïnformeerd te worden.

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

Aanleiding

Op 18 maart hebben wij een met ambtelijk SZW afgestemde concept kabinetsappreciatie van het amendement Joseph met u gedeeld. U was toentertijd akkoord met deze ambtelijke afgestemde versie. Na bespreking met MSZW heeft ambtelijk SZW deze eerdere versie op een aantal cruciale punten gewijzigd. In deze nota adviseren we u hoe om te gaan met deze gewijzigde concept Kamerbrief (zie bijlage 1 voor meest recente versie).

Datum

2 april 2025

Notanummer

2025-0000094952

Bijlagen

1. Laatste stand Kabinetsappreciatie
2. Adviesnota 18 maart

Beslispunt

- 8 Wij adviseren u (minister) om niet akkoord te gaan met de huidige versie van de kabinetsappreciatie.
- 8 Bent u (minister) het eens dat de drie wijzigingen zoals onder kernpunten geschetst teruggedraaid dienen te worden alvorens akkoord te kunnen gaan met de brief?

Kernpunten

1 Er zijn drie belangrijke wijzigingen ten opzichte van de vorige versie vanuit ambtelijk SZW en ons waar u eerder akkoord op gaf:

- De kabinetsappreciatie dient het amendement Joseph te ontraden. Dat is nu niet meer het geval.
- De financiële paragraaf dient de financiële gevolgen en budgettaire risico's van het amendement helder te benoemen in lijn met de eerdere stukken. Nu wordt er gesproken over potentiële gevolgen.
- De kabinetsappreciatie dient onomwonden de vele (negatieve) adviezen van de Raad van State, De Nederlandsche Bank, de Pensioenfederatie, de Stichting van de Arbeid, etc. op het amendement Joseph te benoemen en te erkennen. In de huidige versie van de Kabinetsreactie zijn op meerdere plekken in de tekst de gevolgen afgezwakt of niet langer opgenomen.

SZW geeft aan dat er een verzoek tot een BWO over de kabinetsappreciatie zal volgen.

Toelichting

- Ambtelijk SZW heeft na opmerkingen van hun minister de concept kabinetsappreciatie op het amendement Joseph aangepast. Deze is ambtelijk met ons gedeeld ter afstemming, maar we hebben op een aantal cruciale punten geen overeenstemming bereikt:

Eenheid kabinetsbeleid

- De Kabinetsappreciatie spreekt niet langer van ontraden, maar van "een aantal cruciale onwenselijke consequenties" en een "reactie" op het amendement in plaats van een appreciatie.
 - Wat ons betreft is het van groot belang dat het amendement wordt ontraden. Dit vanwege alle negatieve adviezen op het amendement en vanwege de significante budgettaire risico's.
 - Ambtelijk SZW adviseert om te ontraden vanwege de bestuurlijke impact.
 - De Tweede Kamer heeft op 23 januari verzocht om een schriftelijke appreciatie op het amendement Joseph.
- De kabinetsappreciatie spreekt niet langer van een financiële en budgettaire impact maar van het "potentieel" daartoe. Daarnaast stelt de brief dat hernieuwde onderhandelingen met de Europese Commissie over HVP-gelden mogelijk is.
 - De budgettaire impact moet conform de eerdere versie en stukken die al met de Kamer gedeeld zijn helder beschreven te worden. Daarnaast zien wij niet dat discussie met de EC over HVP gelden mogelijk is, wat daarmee een significant budgettair gevolg kent.
- De onwenselijke gevolgen van het amendement Joseph voor het pensioenstelsel worden niet langer onomwonden omschreven. Denk o.a. aan hogere pensioenpremies, benadeelde (groepen) deelnemers en vertraging van de pensioentransitie.
 - Wat ons betreft moeten de adviezen vanuit verschillende organen conform de vorige versie helder te worden beschreven in het eigen oordeel van het kabinet.

Overige toelichting

- In de nota van 18 maart hebben wij de belangrijkste budgettaire gevolgen en de zienswijzen van de verschillende instanties beschreven. Deze hebben we ter informatie bijgevoegd in bijlage 2.

Communicatie

Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN I.V.M. EVENTUELE VOORBEREIDING IN AANLOOP NAAR MR VAN 24 MAART

TER BESLISSING

Aan
de minister

TER INFORMATIE

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Concept kabinetsreactie amendement Joseph

Datum

19 maart 2025

Notanummer

2025-0000081513

Bijlagen

1. Concept kabinetsreact

Aanleiding

Ambtelijk SZW en ambtelijk FIN hebben gezamenlijk een kabinetsreactie op het amendement Joseph opgesteld. Hierin is ook het Raad van State Advies verwerkt.

Beslispunten

- Heeft U (MFIN) opmerkingen bij de concept kabinetsreactie? *Nee*
- Wilt u (MFIN) aansluiten indien er een en-marge gesprek plaatsvindt tussen MSZW en de vice mp's tijdens de MR van maandag 24 maart?

Niet direct nodig maar op verzoek uiteraard altijd bereid en beschikbaar.

Kernpunten

- Ambtelijk SZW en ambtelijk FIN hebben op basis van diverse adviezen van de RvS, DNB, AFM, de Belastingdienst, de sociale partners, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars een kabinetsreactie opgesteld. Het oordeel van deze kabinetsreactie is ontraden. Ambtelijk FIN en ambtelijk SZW zitten op een lijn. De bijgevoegde versie wordt naar verwachting nog sterk ingekort.
- Ook de RvS heeft ernstige bezwaren tegen het amendement en adviseert de regering het amendement te ontraden (dictum D). Zij verwachten dat het amendement leidt tot een (aanzienlijke) verslechtering van het pensioenperspectief van deelnemers, hoge uitvoeringslasten en -kosten meebrengt en leidt tot een ernstige verstoring van het transitieproces. In de toelichting is een uitgebreider overzicht van het oordeel van de RvS en andere adviezen opgenomen.
- Het amendement kent budgettaire consequenties en risico's aan zowel de inkomstenkant als de uitgavenkant. Deze zijn in de concept kabinetsreactie verwerkt, in lijn met wat hierover eerder met u is gedeeld en besproken. Belangrijkste budgettaire consequenties zijn:
 - o Verminderde saldorelevante belastingopbrengsten door minder invaren van tussen de €1,2 en €2 mld. in de eerste jaren (niet lastenkaderrelevant)
 - o Risico's voor het HVP, waar mijlpalen gekoppeld zijn aan de pensioenhervorming. Dit kan oplopen tot een saldorelevante korting van maximaal 2,4 mld. euro indien alle mijlpalen niet gehaald worden.
 - o Voor de overheid als werkgever een hoger risico op premiestijging, waardoor minder loonruimte voor toekomstige cao's beschikbaar is.
 - o Indien niet wordt ingevaren bij ABP vervalt de directe noodzaak om de begrotingsgefinancierde pensioenen van defensie kapitaalgedekt te

maken. Dit verlaagt de piekbelasting van het EMU-saldo in 2026 met € 8,5 miljard (ca. 0,7%-punt bbp). Hetzelfde geldt voor het affinancieren van de pensioenen van politieke ambtsdragers van het Rijk (0,3 mld. in 2027). Dit leidt echter niet tot een besparing aangezien de huidige kasmiddelen dan langjarig begrotingsgefinancierd uitgekeerd moeten blijven worden vanaf de betreffende begroting. Bij vertraging van de transitiedatum verschuift de affinancieringssom (en daarmee de piekbelasting van het EMU-saldo) in de tijd naar achter.

- Ambtelijk wordt het amendement vanuit financieel en budgettair perspectief daarom ontraden.
- Ook uit bestuurlijk opzicht ontraadt ambtelijk SZW het amendement. Het zorgt voor vertraging, oplopende kosten en uitvoeringsproblemen in de pensioentransitie.
- Op moment van schrijven is de weging van MSZW nog onbekend. Wij begrijpen dat MSZW mogelijk aanstuurt op een gesprek met de vice MPs en marge van de MR op 24 maart. Aansluiten van u (MIN) zou wenselijk kunnen zijn vanwege de mogelijke budgettaire implicaties.

Toelichting

In het amendement dienen pensioenfondsen uiterlijk 1 maand voor de beoogde invaardatum aan deelnemers per referendum voor te leggen of zij instemmen met invaren door het fonds. Dit geldt voor fondsen die na 1 juli 2025 willen invaren, de grote meerderheid van de fondsen (en ruim 90% van de deelnemers en gepensioneerden). Indien niet aan de opkomstdrempel (30%) of instemmingsvereiste (minimaal de helft) is voldaan, is het niet toegestaan dat wordt ingevaren. In geval er niet wordt ingevaren, dan blijft de bestaande opbouw in het FTK en vindt nieuwe opbouw plaats in het nieuwe stelsel.

Overzicht appreciaties, zienswijzen en adviezen

Hieronder vindt u een overzicht van de punten die in de appreciaties, zienswijzen en adviezen zijn gemaakt.

De Raad van State

- niet-invaren leidt tot een (aanzienlijke) verslechtering van het pensioenperspectief van (groepen) deelnemers.
- het amendement hoge uitvoeringslasten en -kosten meebrengt en leidt tot een ernstige verstoring van het transitieproces
- Het amendement afbreuk doet aan het collectieve karakter van het pensioenstelsel.
- het amendement de eisen van wetgevingskwaliteit onvoldoende in het oog zijn gehouden.

De Nederlandsche Bank

- het amendement tot gevolg heeft dat de doelen van de stelselherziening veel later dan beoogd worden bereikt.
- het amendement onvolledig is, niet goed aansluit op de huidige wetgeving en de uitvoering van het transitietoezicht van DNB bemoeilijkt.

AFM

Op basis van de beschikbare informatie acht de AFM het amendement praktisch slechts beperkt uitvoerbaar.

- Evenwichtige informatieverstrekking bij referendum of bezwaarrecht over invaren is complex en kent risico's voor deelnemers.
- Het amendement heeft verstrekkende gevolgen voor de doorlooptijd van de transitie.
- Mandaat toezichthouders is onduidelijk; dit leidt tot een slecht uitvoerbaar toezichtproces.
- Wijzigingen hebben onvoorziene impact op de toezichtspraktijk en toezichtkosten.

StvdA

De Stichting van de Arbeid concludeert dat het amendement meer is dan een procedurele wijziging in de besluitvorming.

- De hervorming van het pensioenstelsel loopt door dit amendement een forse vertraging op omdat opnieuw afspraken moeten worden gemaakt tussen sociale partners. Het is zelfs de vraag of de hervorming van het pensioenstelsel nog kans van slagen heeft.
- De pensioenuitkomsten dreigen slechter uit te komen omdat de consequentie van het amendement is dat voor alle of een gedeelte van de deelnemers een scheiding wordt aangebracht tussen enerzijds opgebouwde rechten en anderzijds de op te bouwen aanspraken en omdat de uitvoeringskosten hoger komen te liggen.
- De Stichting van de Arbeid beschouwt het als onbehoorlijk bestuur als het parlement instemt met dit amendement en ziet het als een serieuze belemmering om in de toekomst als sociale partners in vertrouwen nog afspraken te kunnen maken met de overheid.

Pensioenfederatie

Het voorstel:

- getuigt van onbehoorlijk bestuur;
- vertraagt de transitie met minimaal 2 a 3 jaar;
- heeft grote implicaties voor de structurele uitvoering van de pensioenregelingen en communicatie richting deelnemers; en
- brengt hoge kosten met zich mee.

Verbond van Verzekeraars

- Werknemers, werkgevers en pensioenuitvoerders dienen erop te kunnen vertrouwen dat het vastgestelde wettelijk kader gedurende de transitie in essentie stabiel is.
- Aanhoudend politiek debat over kernelementen van de wetgeving kan leiden tot uitstelgedrag bij werkgevers en werknemers, waardoor een problematische cumulatie van aanpassingen aan het einde van de overgangperiode kan ontstaan.

Belastingdienst

- De aanpassingen zullen niet leiden tot systeemaanpassingen binnen de Belastingdienst. De verwachting is dat de uitvoeringskosten van de Belastingdienst niet zullen wijzigen en er zijn geen personele gevolgen.

Raad voor de Rechtspraak

- Naar het oordeel van de Raad kan de werkdruk van de rechterlijke macht geen valide argument vormen ten gunste van het amendement, omdat op voorhand niet valt te voorspellen of het amendement tot meer, minder of evenveel werkdruk zal leiden.
- De Raad heeft tevens aangegeven dat door de instelling van de geschilleninstantie (GIP) al een belangrijke maatregel is genomen om de druk op de rechtspraak te mitigeren.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- De Kamer heeft MSZW gevraagd om een schriftelijke appreciatie van het amendement Joseph c.s. over het invoeren van een goedkeuringsrecht bij interne waardeoverdracht van pensioenen (Kamerstuk 36.578, nr. 8), te ontvangen voorafgaand aan de plenaire behandeling van de wijziging van de Pensioenwet in verband met de verlenging van de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit debat zal mogelijk begin april plaatsvinden.
- De Kamer heeft gevraagd specifiek in te gaan op de financiële consequenties, het maatschappelijk draagvlak, de gevolgen voor de uitvoering, de juridische consequenties, de consequenties voor de positie van sociale partners en de daarbij relevante internationaalrechtelijke aspecten te betrekken.
- MSZW heeft de volgende partijen om hun zienswijze gevraagd: DNB, AFM, de Belastingdienst, de sociale partners waarmee het Pensioenakkoord is gesloten, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Daarnaast heeft de kamer MSZW verzocht om de Raad van State met spoed voorlichting te vragen over dit amendement.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.